

Kmetijski list

Glasilno „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 18.—
polletno 8.—
Pesemna številka 40 r

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane na:
male oglase K — 30
vradne razglase 1.50
reklame 2.—

Uredništvo in upravništvo lista je v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 16.

Dolenjska kmečka vstaja.

Prvi kmečki tabor SKS. na Dolenjskem v Novem mestu.

Dne 8. t. m. je prvokrat pohitelo dolenjsko kmečko ljudstvo na tabor „Samostojne kmetijske stranke“ v Novem mestu, na katerem je prvokrat svobodno zborovalo, svobodno izražalo svoje mnenje.

Mesto je kazalo praznično lice, na stotine zastav je plapolalo z mestnih hiš in z magistrata v pozdrav probujenemu kmečkemu ljudstvu. Prihajali so peš, drugi v skupinah na konjih, tretji zopet na okrašenih vozovih z godbo. Tu je pričakala skupina pevajoča narodne pesmi itd. Dekleta v narodnih nošah so dala pestremu vrvenju še posebno prijetno lice.

Vedno nove množice so vrele na zborovalni prostor pred pošto. Dasi je bila prireditev tega tabora javljena samo vsem občinam novomeškega okraja in nekaterim osebam v Beli Krajini, je bila udeležba sijajna. Ljudstva je bilo toliko, da Novo mesto še ni videlo hkrati tolikih množic, odkar mesto obstoji. Na zborovalnem prostoru se je zbralo nad 5000 zavednih dolenjskih mož, žena, fantov in deklet, ki hočejo biti prosti vsakih suženjskih spon in jerobskega nadzorstva gospose.

Tabor je otvoril kmet Avsec iz Gotne vasi, nato pa je naš tovariš Mermolja v živih besedah slikal našo dosedanjo kmečko sužnost in poudarjal, da šele sedaj v svobodni Jugoslaviji moremo združeni nastopiti, da si priborimo pravo svobodo, kajti naša svoboda še ni prava, ker nas hoče še vedno prevariti oblastiteljna gospoda in nam preprečiti izraz naše svobodne volje.

Nato je govornik pojasnjeval še razna druga vprašanja in vzpodbujal narod k samozavesti. Govorniku so med govorom viharno pritrjevali, ko je končal, pa ni hotelo biti odobravanja konca.

Potem je govoril kmetijski strokovnjak Skalicky o gospodarskih zadevah. Naglašal je, kako je bil vedno zaničevan kmečki stan, katerega se je šele med vojno začelo nekoliko vpoštovati in to v toliko, v kolikor se ga je potrebovalo kot pridelovalca živil. Omenjal je nadalje težke

naloge, ki jih ima kmet v bodočnosti še izdelati v svoj in celokupni blagor. Govoril je o kmetijskem gospodarstvu, o izboljšanju kmetovanja, porabi gnojil in najboljših semen, dalje o ustanavljanju tovarov za sladkor, špirit, sadne in zelenjadne konzerve, klobase, razne stroje itd., dalje je naglašal, da more biti kmet pri vseh teh podjetjih sogospodar, kakor bi se morala ustvariti zakonska podlaga, da kmet ne bo mogel biti izkoriščen od kapitalizma. Nadalje je omenjal, kako bi se izvedle razne melioracije (zboljševanje zemlje), govoril je o kmetijski izobrazbi, o združništvu, o razdelitvi veleposestniške zemlje, o kmetijskem zavarovanju, o kmetijskem šolstvu, o vzgoji mladine in še o raznih drugih važnih zadevah, za kar je žel vsobčno pohvalo.

Za njim je zborovalce pozdravil v imenu Belokranjcev tovariš Martin Bajuk iz Božjakovega in jih vprašal, če so že kdaj videli, da je kragulj vodil piščeta, da je petelin vodil čebele za seboj, in poudarjal, da pa so gotovo že vsi videli in doživeli, kako so razni gosposki kragulji vodili kmeta za seboj in za — nos.

Predno je kmetijski strokovnjak Vedernjak prebral resolucije (ki jih pričemo prihodnjič), katere se predložijo oblastvom, se je prečitalo tudi brzojavne pozdrave Stajercev našim Dolenjcem.

Po govorih se je razvrstila mogočna vrsta udeležencev tabora, in sicer najprej konjeniki, potem vozovi in skupine ter nazadnje pešci, ter odšla po ulicah in glavnem trgu čez kandijski most, kjer so se množice ustavile in se je kmetijski strokovnjak Malasek s kratkim nagovorom od njih poslovil. Nato so se udeleženci z glasnimi medsebojnimi pozdravi, živiošklici in prepevanjem razšli.

Zahvaliti moramo na tem mestu tudi meščanstvo, ki je pokazalo svoje simpatije našemu poštenemu delu s tem, da je z razobešanjem zastav še pomnožilo slovesnost tega dne.

Našim nasprotnikom pa ključemo vsi skupaj: Mi vstajamo in vas je strah! Zivel boj za Staro Pravdo!

kmet ne bi smel prodajati), ki bodo kmeta ovarovale izgube.

Ako bi mi kmetje prodajali svojo živino po minimalni ceni, recimo od 16 do 18 kron za kilogram žive teže, bi še komaj prišli na svoj račun, nekateri pa celo ne!

Sami moramo organizirati prodajo mesa porabniku, sami moramo začeti zalagati mesta z mesom. Pri tem bodo porabniki prišli ceneje do mesa, mi kmetje pa ne bomo potem več igrača v rokah mestnih mesarjev, ki hočejo s štrajki prisiliti določanje maksimalnih cen za našo živino.

Kmetijskemu naraščanju.

Naša mladina ne sme počivati, ampak mora varno stati na straži, da dobi naša ljubljena zemlja vsega, česar ji je treba, da pomnoži svojo rodovitnost.

Ako greste okoli svojih njiv, zamislite se nad razoranim poljem in zelenim žitom in obljubite, da boste dobri kmetovalci in državljani.

Na prvem mestu ima vsak državljan stanovske dolžnosti. Ako povzdignete svoj stan, povzdignete tudi državo; od vas je odvisno, da si izvolite ravna in častna pota, ki peljejo k izpolnitvi stanovskih dolžnosti.

Izobrazba je prvi kras vsakega državljana. V šoli dobimo prva navodila, kako nam je treba svoje znanje vedno bolj in bolj poglobljati. Vaše berivo bodi vsestransko in moralno.

Ne izogibajte se naših pisateljev, ker oni hočejo v vaša srca sejati le dobro seme, ki bo dajalo bogato zetev.

Strokovni pisatelji vas bodo zanimali zaradi tega, ker vam pojasnijo različne skrivnostne pojme iz narave in vam s tem olajšajo marsikatero trudapolno delo.

Po splošni in strokovni izobrazbi je treba priti k politični izobrazbi, kjer se seznanite z zgodovino naše jugoslovanske politike pretekle in sedanje dobe in dobite tako moralno pravico soudeležbe na političnem gibanju svojega stanu. V tem oziru ne smete biti površno, ampak temeljito poučeni.

Draga mladina, poleg vsega tega pa moramo biti demokratje!

Z demokratizmom se iznebite srednjeveških nazorov in domišljije, da obstoji še razlika med bajtarjem, delavcem in graščakom.

Poljedelec ni samo tisti, ki presoja svojo veljavo po številu oralov svojega posestva, ampak tudi tisti, ki ljubi svoj stan in ki z veseljem obdeluje svojo zemljo.

In verjemite mi, da je narodu in stanu ljubši bajtar, ki je poljedelec s telesom in z dušo, kakor graščak, ki svojo zemljo izdaja, se slepo žene za denarjem in drži svojo zemljo le pod krinko, da se sme imenovati poljedelca, in ki stanu več škoduje kakor koristi.

Maksimalne cene za živino.

Nedavno so imeli mesarji v Ljubljani zborovanje, na katerem so se zelo pritoževali zaradi tega, ker se jim je določila cena za kože še višje kot za najlepšo pečenko. Praviijo, da se jim je s tem „zadrlo nož v srce“ in zahtevajo, da se jim pri določanju cen za meso pusti prosto roka, da pa se naj določijo kmetu maksimalne cene za klavno živino.

Torej mesarji naj bi smeli določati cene po svoje, kmet pa naj bi jim dajal živino po ma-

kimalni ceni! Ta zahteva ljubljanskih mesarjev je — surovost. Kmet naj bi dobil plačano slabše vrste klavno živinče po pet kron kilogram žive teže, mesar na ljubljanskem trgu pa prodaja meso po 22 kron kilogram. Ali naj res dopustimo, da si bo smel vsakdo s cekini polniti svoje žepe na račun kmetovskih žuljev? — Ne!

Vsako določanje maksimalnih cen (preko katerih kmet ne sme prodajati) odločno odklanjamo in jih ne bomo pripoznali nikdar, pa naj jih določa kdorkoli.

Mi kmetje hočemo, da svojim proizvodom določimo sami minimalne cene (izpod katerih

Razširjajte zavest o potrebi kmečke politične samostojnosti!

Draga kmečka mladina, tvoji nazori in pred-sodki morajo izvirati iz stanu, h kateremu se prištevaš!

Ne pustite se zapeljati s praznimi frazami raznih gobezdačev, ki vas bodo pred volitvami lovili s svojim vplivom, po volitvah vas bodo pa brcnili in stanovsko zaslužili.

Premislite, da niste samo volilna čreda, ampak vsepravni državljani, kateri morejo tudi enkrat nekaj pomeniti za naš narod in naš stan.

Splošno izobraženi, strokovno dobro podko-vani pridete lahko k največjim državljanjskim častem.

Ako imate podedovati posestvo in tudi, ako ste že gospodarji, bodite prijatelji vsakemu, ki ni tako srečen, da bi se mogel z vami meriti.

Imejte do revežev usmiljenje, ker njihovo življenje je trudapolnejše in skrbi za vsakdanji kruh večje kakor vaše, ki imate svoje posestvo.

In tudi vi, mladi tovariši in tovarišice iz vrst bajtarjev, ne mislite, da je med vami in sinom večjega posestnika kaka razlika.

Tudi vi jim hočete biti in tudi bodete enako-pravni takoj, ko se izvrši agrarna reforma, ka-tera vam daje največje upanje za pridobitev zemlje.

Bila bi sramota za vas, ako bi si medsebojno zavidali zaradi premoženjskih razmer.

Sami dobro veste, da se te razlike zelo rade menjavajo in taka zavist je velik madež na zna-čaju poštenega državljanja, ako misli, da se mu s strani tistega, ki kaj ima, godi krivica.

Poljedelec ima veliko stanovsko dolžnost in ta je spoštovanje do lastnine. To je kras in ponos njegovega stanu in s tem se razlikuje od pristašev socialnodemokratskih nauk, ki v po-vesti svojega bližnjega vidijo ugodno priliko, da bi ga obrali sadu njegovega truda in na nje-gov račun veselo in lahko živeli.

Mladi tovariši in tovarišice! Bodite stražarji svoje zemlje, in sicer neupogljivi in vztrajni!

Stražite svoje premoženje, spoštujte tujo last in skrbite za to, da svoje premoženje pove-čate, ker blagostanje državljanov je podlaga za procvit države!

Zato, mladina, h knjigi, h knjigi!

Od knjige k politični organizaciji „Samo-stojne kmetijske stranke“ in s politično organi-zacijo k blagostanju. To je najkrajša in naj-boljša pot.

In verujte, da zna samouk v mnogih slučajih več kakor najboljši izobraženec, kateri se je trudil le za lepe rede in za lepa spričevala, ki demokratični državi prav nič ne veljajo; velja le to, kar znate pokazati in izpeljati.

Izobrazba, stanovska zavednost in iz te iz-virajoča politična moč vas naredi srečne in za-dovoljne.

Naša mladina pa vzlic temu, da je bila v svetovni vojski, še vedno spi.

Nista jo zdramila ropot pušk in grmenje topov.

Na shodih opažamo še vedno, da nima ni-kakega zanimanja za politiko in za to, kar se okoli nje godi. To bodo lepi volilci!

Vsi 21letni imate volilno pravico, zato se vzdramite in se zanimajte za našo samostojno kmetijsko politiko, ker če izgubimo sedaj voj-sko, boste tega krivi poglavitno vi. Od koga naj pač pričakujemo napredek svojega stanu, če ne od vas, paraščaja?

Stari očetje se dajo težko predelati. Upamo, da vam izgineta iz glav dosedanja slama in seno in se na njihovem mestu razvijejo trezni in čvrsti možgani. Drugače bo treba še ene vojske, na kateri bodo morale potem grmeti meterske granate, ker bi drugače bili nenjena, da so dose-danje premalo učinkovale.

Torej, odprite oči in mislite s svojim raz-umom in zrite boljši kmečki bodočnosti nasproti!
V boj za Staro Pravdo!

Agrarec.

Kdo je nevaren ljudstvu in državi?

Nevarni so ljudje, ki so bili v mirnem času za vojsko, ki so med vojsko neuko ljudstvo za vojsko navduševali, sami pa so doma na gorkem dobro jedli in pili, ki so nevedne ljudi k pod-pisovanju vojnega posojila silili, ki so ljudstvo proti Srbom hujskali, ki so za Avstrijo vohunili in ovajali, ki so bili tudi v sreč patriotje Avstri-je in častilci Habsburžanov. Te vrste ljudi je v

naši lepi Jugoslaviji, posebno pa še v Sloveniji, vse polno in vidiš jih povsod. Ti ljudje izvršu-jejo svoje ostudno delo z besedo, s peresom in z drugimi dejanji neustrašeno naprej in jih ni njihovih dejanj prav nič sram. Ob prevratu so ti nesramneži od peklenjskih nakan — vsaj na-videzno — nekoliko odnehali, ker so se zbali vračajočih se vojakov. Ni pa to dolgo trajalo, ker kmalu so opazili, da se bodo dali tudi bivši vojaki še nadalje od njih voditi, da je tudi ve-čina vlade na njihovi strani in da se jim ni treba ničesar bati. Sedaj rujejo ti elementi proti vladi javno, proti državi pa bolj tajno z največjo silo in hitrostjo. Na zunaj se kažejo zveste držav-ljane, med seboj in pa s svojimi neukimi in za-slepljenimi pristaši pa imajo vedno pogovore in misli, ki merijo neposredno proti državi. In kdo so te propalice? To so ljudje, ki imajo mnogo-milijonski dolg bivše vojvodine Kranjske na svoji kosmati vesti, ki so Celje za nemško posest označili, ki so majhnemu številcu Kočevjarjev državnega poslanca pridobili in zato Slovence na Koroškem za dva državna poslanca oropali in s tem večji del Koroške Nemcem prodali.

Vrste teh ljudi se množe na deželi ka-kor strupene gobe po dežju in z njimi tudi protidržavna misel med neukim in zaslepljenim ljudstvom. Njihova nakana je: ljudstvo z zvi-jačo tako daleč pripraviti, da bi se zoper vlado s silo uprlo, sedanjo vlado odstavilo in na njeno mesto mogočnejše Sustersičevega kalibra posta-vilo. Torej še ni bilo dovolj trpljenja in smrti med petletno vojsko, še hočejo prelivanja krvi in preganjanja naših krvnih bratov Srbov, ki so nam v največji meri pripomogli do svobodne Jugoslavije. In vse to delajo le zato, da bi sami nad nami vladali, njim neljube ljudi po ječah vlačili, jih javno sramotili in končno tudi ugo-nobili, sebi v zadoščenje in v zabavo. Nobeno sredstvo ni tem ljudem preumazano in noben prostor ne presvet, da bi ga ne izrahljali v svoje ostudne namene. Sami so si nakupičili med vojno — doma za pečko — milijone, so jedli in vili na vse pretege, se kratkočasili z nežnim spo-om in se na skrivaj norčevali iz ubogega in la-nega ljudstva. Sedaj pa kupujejo in podkupujejo od njih zapeljano ljudstvo z istim denarjem, ki ga je ljudstvo med vojno prisrčalo in njim v njihove nenasitne malhe nanosilo. In ti, zaradi njih neuko, izstradano in na pol nago ljudstvo, se pustiš še nadalje od njih voditi, državi, sebi in svojim v pogubo! Seveda ti ne pride niti na um, kam te še hočejo mogočnejši in samopašnejši omenjene baže pripeljati in kaj še vse s teboj učiniti.

Dragi kmet, nikar se ne pusti od teh krvo-sesov zapeljati in podkupiti! Zavečaj se, da si sam svoj gospodar, da moraš za sebe in svojo družino sam delati in skrbeti, da ti je dal Bog razum, s katerim sam razpolagaš in da se ti ni treba nikogar bati, dokler pravično misliš in delaš. Da boš pa, dragi tovariš kmet, natančneje poučen o grdih nakanah omenjene družbe, čitaj, čitaj in še enkrat čitaj, kolikor le moreš veliko različnih časopisov in knjig, bodi v družbo pa-metnih, izobraženih in učenih mož, ki so vneti za skupnost naše krasne Jugoslavije in za blagor ljudstva!

Vlado pa pozivljemo, naj na te skozinskoz zvite in hudobne elemente nekoliko bolj pazi, ker na deželi ne gre vse tako lepo in gladko, kakor si misli gospoda v mestih. Lahko se zgodi, da bodo vladni protiukrepi prepozni.

Kmet iz ljubljanske okolice.

Še enkrat čista resnica.

Odbor „Kmetске zveze“ in njen tajnik, vele-kmet-organist Anton Grom, v dopisih iz Šent Janža v 4. številki „Domoljuba“ nista pokazala baš širokega duševnega in političnega obzorja. Njih misli ne sežejo čez obzorje šentjanske do-line, zato se kaj previdno stiskajo v lokalni plašč, ki se mi zdi enak mreži, v katero se je zavijal cigan v zavesti, da ga obvaruje mraza in je pomolil skozi luknjo prst, rekoč: „Pa je mrzlo zunaj!“

Blagor jim, če so tako ubogi na duhu, da imajo nekaj tistih brez vsake stvarne zveze in nezmislno vrženih besed v „Domoljubu“ za kak stvaren odgovor na moja izvajanja.

G. Grom bi rad pisal meni v spominski album, kako so ga videle priče voziti gnoj, tro-siti in sejati. Jako lepo je, da gospod organist v svoji veliki použnosti in prijateljstvu do zati-ranega kmetškega ljudstva prime za vile in je zanj tudi jako zdravo, ker bi sicer moral končati od dolgega časa, saj ga ima najmanj 24 ur na dan. Nikar pa naj ne misli, da ga to že povzdig-ne za kmeta in da bo reševal važna kmetško-gospodarska vprašanja. Tak avanzma je precej ironičen in je bil samo v Avstriji, ali pa, če je tudi v KZ. mogoč. Njegov gnoj in njegova se-tev sta še daleč za hribom današnjih težkih kmetkogospodarskih problemov in smelo trdim, da jim vsa organistova kmetška dela z duševno zmoglostjo vred ne sežeta niti do podkolena.

Skoda, da gospod organist ni zapisal še kake bolj karakteristične ironije, mogoče te, da je fa-rovški petelin svojčas že tudi brskal po gnoju in je logično — kmet.

Namesto da piše v mojo spominsko knjigo, naj bi pisal raje v album SLS. in KZ., da kmet ne mara biti več suženj in da odklanja tudi vsako frakarsko kuratelo, četudi vrže kak orga-nist, mogoče celo večji ali manjši gospod, fizično ali pa samo moralčno kake vile gnoja po far-manskem gruntu ali pa po svetu v nadi, da bo priletel kmetom v oči.

Gospodu organistu ne bom dajal nadaljnjih svetov, kaj in v čigavo spominsko knjigo naj piše, saj je sam dovolj previden in je celo svo-jemu bližnjemu z dobrim naukom na razpolago, tudi kmetuje lahko po svoji najboljši vednosti.

Le to mu še povem, namesto da je tako vzorno kmetoval, naj bi raje svojčas kot žitni komisijonar študiral dnevne žitne cene, ker si-cer bi bilo nemogoče, da je prodajal pri kmetih nabrano pšenico po 800 do 1000 kron za 100 ki-logramov.

Tudi rad verjamem, da meni za ležo nihče nič več ne plača, res je pa tudi, da moramo mi župljani plačati gospoda organista, katerega pa prav nič ne ženira, če precejšnji del maše prespi, in sicer v postelji, saj je vseeno plačan. Če se pa gospod župnik za to od altarja huduje, on ne sliši.

Pravijo, da sem dobil na shodu temeljit od-govor. Bil je nekako tako temeljit, kakor je omenjeni dopis v 4. številki „Domoljuba“. Brez vsakega drugega komentarja.

Da je prišel veleumni odbor KZ. v Št. Janžu do misli, da je meni sestavil govor kak gospod, si ne morem razlagati drugače, kakor da je lo-gično sklepal to iz prakse v njihovih vrstah. Ampak, gospodje, iz posameznih slučajev niti najtemeljitejši učenjaki ne izvajajo pravil. To-rej, če govornikom KZ. sestavljajo govore du-hovniki, profesorji in advokati SLS. in jih skrbno instruirajo, kako naj lažejo, zavijajo in mečejo ljudem pesek v oči, nikar ne mislite, da sem tudi jaz iskal instrukcij pri kakem frakarju. Meni samemu so dobro znane vse goljufige, iz-vršene pod okriljem SLS., vem za vnebovpijoče krivice, ki ste jih izvršili nad našim kmetškim ljudstvom, poznam vas, da ste kmetški prija-telji, kadar gre za vaše žepe, v resnici pa ne-umorno ugiblujete, kako bi nas še nadalje zasluž-njili, najpodlejša laž vam ni pregrda, kadar nas vprezate v suženjski voz, v katerem bi se radi še dalje vozarili in kadili delikatesne cigarete, in umevno, da kmetu ne privoščite nekaj dimov.

Kar se tiče občinskih potov, bi prosil go-spode odbornike KZ., da v prvi vrsti tudi oni store svojo dolžnost in slede prošnjam, vabilom in pozivom županstva, da ima popraviti vsak svoj del občinskega pota, potem jim pa ne bom za-meril, če bodo gobezdali o tej stvari. Če pa mislite, da bodete dobili kdaj tako neumnega župana, da bo sam popravil vsa občinska pota in speljal celo na 700 m visok hrib Leskovec cesto, ki bi stala anes občino ali pa župana milijone, po kateri bi se lahko vozili z avtom na žeganja in godovanja, pa si ga iščite.

Odbor KZ. naj vpraša svojega tajnika, orga-nista Groma, kdo je bil takrat, ko se je izvršila pri Repšetu na Glinem rekvizicija žita, žitni komisijonar, in kdo je zahteval, da naj se kaščo siloma odpre. Če je v gospodu organistu še kaj resnicoljubnosti, bo priznal, da je zahteval to on.

Kaj sem hotel storiti kot župan, ki sem stal z eno nogo vedno v fronti? Ugovarjati in si pisati s tem mogoče celo smrtno obsodbo?

Vola v Kladju sem moral rekvirirati vsled gole neprevidnosti prizadetega kmeta po ukazu okrajnega glavarstva. Namesto da je dotičnik prignal k oddaji živine teleta in ne vola, dasiravno jih je imel dva para, bi prignal enega vola, kakor je komisijonar odločil, in dogovorjeno bi mu tudi tistega vola oprostili. Nato je seveda odločilo glavarstvo in ne jaz. Vprašam vas pa za šusteršičijanske občine, v katerih so imeli navadni kmetje še leta 1918. po dva para volov, kakor je bilo pri nas, in za občine, v katerih je bilo po razsulu Avstrije več živine kakor leta 1914., kar je pri nas. Izprašajte si vest in govorite!

Glede aprovizacije omenim, da nisem od občinskega odbora v tej zadevi prejel nikdar in nikakih pooblastil. Občina v svoji režiji ni nikdar vodila aprovizacije ali dala zanjo najmanjši kredit ali garancijo, vem pa, da jo vodi aprovizacijski odbor tako vzorno, in tudi lahko rečem, brez dobička, saj je prisilil KZ. (konsum), da je morala dati pri otrobih odjemalcem po 30 v pri kg nazaj, ker je aprovizacija dajala boljše kvaliteto toliko ceneje. Za enkrat samo toliko, če pa res hočete o vsaki stvari posebno poglavje, sem vam na razpolago.

Le obrnite še nekaj listov v knjigi krajevne povestnice, pa boste prišli do zanimivih poglavij o „velikih ljudskih slavnostih“ in podobnem.

Govorite tudi o nekem romanju in občudovanju modrosti in skrbi za ubogega kmeta. Romajo in bodo še romali kmetje pod okrilje SKS., ker besede nekega gospoda župnika: „Z neumnim najraje občujemo“, gredo po Sloveniji, a kmetje vemo, koga ste imeli za neumnega in tudi povemo, da te besede prav razumevamo in obračamo sebi v prid.

Ivan Majcen, župan.

Hinavščina in laž.

(Iz Selnice ob Dravi, dne 26. januarja.)

Zdi se nam, da imata „Slovenski Gospodar“ in „Straža“ tu organiziran cel dopisni urad, kajti v zadnjem času skoraj ni številke, ki bi ne prinašala iz Selnice ene ali več vesti pod različnimi naslovi. Vse se pa vrti okrog „Samostojnežev“. Ne odgovarjali bi na te dopise, ker so naši stvari le v korist, toda treba, da tudi širša javnost spozna resnicoljubnost selniških dopisnikarjev iz klerikalnih krogov. Na vsa kopico laži, ki so natovorjene v teh člankih, naj odgovorimo le s tem-le:

Srečna „Samostojna“, če boš povsod tako „pogorela“, kakor v Selnici, joj vam „gospodje“, če boste povsod tako „sijajno“ pokazali, kako krepko se razvija vaša „Zveza“!

V svoji 4. številki piše „Straža“ pod naslovom „Samostojneži zopet pogoreli“, da je kmečki sin Urbas pognal Drogenika v kozji rog, da niti krajevnega odbora niso upali sestaviti. Nasproti temu konstatiramo: 1.) Ta prvi shod „Samostojne“ v Selnici je uspel nad vse pričakovanje dobro. 2.) Kmečki sin Urbas je pognal sam sebe v kozji rog, ko je s svojim govorenjem o lisicah zbudil splošen smeh in krohot in porogljive klice o dresiranih lisicah itd. 3.) Krajevni odbor se je sestavil ter vztrajno, toda brez hrupa vrši svojo nalogo.

O istem shodu piše „Slovenski Gospodar“ v svoji 2. številki pod naslovom „V bratskem objemu so sedaj liberalci in nemčurji“. V glavnem naglašava v članku, da so glavarji „Samostojne“ tisti nemčurji, ki so pripomogli, da so šest Selnčanov leta 1914. tirali v graške ječe, da sedaj le-ti pomagajo hujskati proti lastnim bratom, krščansko-narodnim Slovincem. Nekaj sličnega piše isti list v svoji 3. številki pod naslovom „Družba ovaduhov“, kjer pravi, da so se kot pristaši „Samostojne“ zbrali tudi ljudje, ki so leta 1914. ovajali Slovence obeh strank kot sovražnike Avstrije. Ta stvar zasluži, da si jo ogledamo nekoliko natančneje.

Res je, da je bilo koncem avgusta leta 1914. aretiranih in odgnanih v Gradec šest Selnčanov. Ti so bili: pisec teh vrstic, dve njegovi sestri, ena učiteljica in dva mlajša člana „Sokola“. Ostali člani „Sokola“ so ušli enaki usodi samo vsled tega, ker so bili vpoklicani k vojakom; pa tudi tam so imeli sitnosti dovolj. Baš ti nekdanji

člani „Sokola“, kolikor se jih je pač srečno vrnilo iz vojne, so danes člani in kakor pravijo „poglararji Samostojne“. Eden poglararjev pa je bil pred vojno cerkveni pevec in torej več ali manj v klerikalnih rokah. Kje so torej ovaduhi v vrsti „poglararjev Samostojne“?

Glede nekdanjih nemškutarjev pa, v kolikor so bili poštene, zastopamo sledeče stališče: ne delamo nikomur očitkov za nazaj, ako je bil nekdanj pod pritiskom razmer tako zelo boječ, da je služil prisiljen nemštvu. Vsem tem zapeljanim dušam smo vsikdar velikodušno nudili bratsko roko, da najdejo pot nazaj k svojemu narodu. Molčali bi bili tudi o vaših narodnih grehlih. Toda, ker nas izzivate z ovaduhi, naj pride resnica na dan. Za prvega ovaduha smatramo kaplana Vesenjaka, ki je od sarajevskega umora naprej nedeljo za nedeljo gromel s priznice proti „Sokolu“, ki je takrat edini predstavljatelj narodni življenj v Selnici. In kaplanove pridige so rodile popoln uspeh. Razjaril je ljudstvo do skrajnosti proti nam, prišlo je do aretacije, stare babice pa še danes napravijo križ, če čujejo ime „Sokol“. Tako so jim šle kaplanove pridige v kosti in mozeg. Kaplan Vesenjaka sicer že davno osrečuje Ormož s svojo navzočnostjo, toda tu je še oče „Kmečke zveze“ župnik Ciuha, ki je sokriv onih pridig, ker jih je dopuščal.

Drugi ovaduh je v naših očeh Jakob Gollob, sin umrlega župnika Kralja, med vojno navadni baraba pri falski elektrarni, samo da se izogne vojaški službi, danes posestnik in trgovec brez posestva in trgovine. Ta vzoren mož, ki je do razpada Avstrije rohnel proti vsemu, kar je čutilo narodno in trpelo duševno pod težo vojnih dogodkov, ki je piscu teh vrstic pljunil pred noge z besedami „frdamani Srb!“, kojega mati je bila glavna tožiteljica v politični aferi proti staremu Mesariču, taisti mož je torej tajnik „Kmečke zveze za Selnico“. Menimo, da ni treba ničesar več dostaviti.

V isti, t. j. 3. številki, poroča „Slovenski Gospodar“ pod naslovom „Shod Slovenske kmečke zveze v Selnici ob Dravi“, da se je shoda udeležilo tudi nekaj raznih lažidemokratov in samostojnežev, da je razne neslane medklice znane Stiblerja in Mesariča poslanec Pišek krepko zavrnil in da je shod vnovič sijajno pokazal, da v Selnici ni prostora za razne zgagarje. Na to odgovarjamo: Lažidemokratov ne poznamo in torej ne vemo, koga s tem mislite. Teh preklicanih „Samostojnežev“ pa je bilo na shodu samo toliko, da so imeli — večino. Menda so gospodje „Zvezarji“ takoj spoznali položaj, ker so se na vse kriplice branili volitve predsednika, da se je kljub protestom g. Urbas kar sam izvolil za istega. Nastal je živahen, oster boj, kateremu je sledil „sijajen“ — poraz „Zvezarjev“. Okusi so različni; nam se medklici niso zdeli neslani, ampak zelo dobro zasoljeni, ker so gotovo tudi pripomogli, da se je gospodi že ob četrt na deset mudilo v cerkev, čeprav se začne sv. maša šele po deseti uri. G. Pišek sta nemara obtičala v grlu izvestna dva vagona koruze, da je tako brzo umolknil, med tem ko je „Samostojna“ po njegovem in njegovih pristašev (Marijine družbe) umiku zborovala v polni dvorani točno do desete ure. Prav ima dopisnik v zadnjem stavku, ko pravi, da je shod vnovič sijajno dokazal, da v Selnici ni prostora za razne zgagarje. Pripomniti je le, da so ti zgagarji združeni v „Kmečki zvezi“ s kaplanom Blaznikom na čelu.

Z ozirom na izzivalni lepak, ki je bil pred shodom nabit na župnišču, zahtevamo od gospoda župnika, da nam navede imena selniških vojnih dobičkarjev, kar jih je članov „Samostojne“, ker ga sicer imenujemo navadnega obrekovalca.

Končno naj še omenimo, kako „Slovenski Gospodar“ vabi v neki notici s sirenskimi glasovi, naj zapustimo „brezversko Samostojno“ in se združimo s „katoliško-narodnimi Slovinci“. Smešno! Ali ste že slišali kdaj o protestantovsko-narodnih Nemcih ali o mohamedansko-narodnih Turkih? Zakaj se ne upate imenovati s svojim pravim imenom, t. j. s klerikalci, ali zakaj se ne nazivljete z domačim izrazom — podrepniki?

Naši kmetje vedo, kaj jim je storiti.

V imenu mnogih: Zvonko Mesarič.

Preteklost zgled — sedanost učiteljica.

Vsakdo se še s strahom spominja grozot prestane vojne. Gotovo bo minulo še precej časa, da nastopijo zopet predvojne razmere. Pripravljeni pa moramo biti tudi na to, da se iste sploh več ne povrnejo.

Če pogledamo naše takozvano predvojno kmečko politično življenje, opazimo takoj, da se mi kmetje vsled različnih okoliščin nismo udeleževali dosti, ali bolje rečeno, prav nič političnega življenja. Zadnja leta pred vojno sicer naletel v kaki gostilni na nekaj kmetov, ki so pri čaši vina zabavljali čez politiko, da bi se pa kateri oprjel resnega dela, na to pa še misliti ni bilo. Vsled te naše nebržnosti so nas pa razni v to nepoklicani elementi vlačili v gotove stranke, seveda v našo počasno, a gotovo stanovsko pogubo. Vsakdo bo priznal, da delavnemu kmetu-gospodarju ne manjka nikdar dela, vendar, kadar se ima odločevati njegova bodočnost, takrat se naj poprime po svoji moči tudi političnega dela, da sodeluje po svoji volji pri sestavi svojega zastopstva. Zalibog se dosedaj kaj takega ni zgodilo.

Danes pa, dragi sotrpini, se nam v to ponuja priložnost v največji meri, ker imamo svojo „Samostojno kmetijsko stranko“.

Poglejmo druge stanove, kakor železničarje, uradnike, učitelje, delavce po tovarnah; vsi ti in še mnogi drugi stanovi so primerno združeni in se jim baš ne godi slabo, le mi kmetje se še cepimo in cincamo od ene do druge nam neprimerne stranke ter s tem nepremišljenim, napačnim ravnanjem naravnost uničujemo svojo moč. Zakaj to? Temu je kriva naša brezbržnost. Preteklost naj nam bo v zgled, da na ta način ne more in ne sme iti naprej. Za vzgled naj nam služijo drugi stanovi in pričnimo se složno ravnanje po njih.

Duh klerikalizma in liberalizma naj zgine čez noč iz naših vrst, nato pa se strnimo prav vsi trpini v našo „Samostojno kmetijsko stranko“ in sadovi takega združenja se bodo takoj pokazali. Treba nam je delati, resno delati, a ne zabavljati.

Poglejmo primer: kako bo uradnik, duhovnik ali advokat res uspešno zastopal kmeta na pristojnem mestu, če ne pozna njegovih različnih težav? Gotovo se bo tak kmečki zastopnik v prvi vrsti pobrigal za svoje stanovske koristi, kmet-volilec pride — če sploh kdaj pride — pozneje na vrsto. Uspešno zastopstvo si moremo misliti le, če si izberemo svoje zastopnike iz svojih lastnih vrst. Upam, da nam sposobnih mož ne bo manjkalo. Vsak drug zastopnik se briga le za gospodo, katera bo živela še nadalje imenitno. Seveda, četudi dobimo zastopstvo po svoji volji, ne smemo misliti na to, da bi nam pečeni golobje kar sami od sebe leteli v usta. Dokler bo svet stal, bo treba resno delati in se boriti za obstoj našega toli zaničevanega kmečkega stanu. Preteklost nam je pokazala, da gospoda brez kmeta ne more živeti. Nadalje tudi pomislimo, da tvori polje obdelujoče ljudstvo Jugoslavije pretežno večino prebivalstva v državi. Biti nam mora takoj jasno, da pri našem složnem nastopu pridejo v zastopstvo taki možje, ki bodo skrbeli za to, da se, kar je razvoju kmetijstva na kvar, odpravi, drugo pa vsaj temeljito izpremeni.

Tudi ni dvoma, da bi ne bilo v naših vrstah omahljivcev. Take je treba poučevati, jih boderiti k pravilnemu političnemu sodelovanju, polovičarje pa kar naravnost odstraniti, ker taki bi razvoju stranke več škodovali, kot pa koristili.

Zatorej sotrpini: ura bje dvanajst. Dosedanje strankarstvo naj izgine. Sedaj, ko se ima odločevati naša usoda za več let, se strnimo vsi v svojo „Samostojno kmetijsko stranko“ in zmaga mora biti naša.

Bojazljivost, ki se pri nekaterih še opaža, naj se za večno pokoplje.

Nastopimo možato proti vsakemu, ki bi se drznil razdirati naše delo ali rovati v naših vrstah! Vsakemu bo jasno, da le na ta način si bomo sami zgradili in zagotovili boljše bodočnost.

Tomažovc.

Agrarna politika na Češkem.

Češka agrarna (kmečka) stranka se je ustanovila leta 1904., ravno pred takratnimi državnoborskiimi volitvami. Do tega časa je kmečko ljudstvo tavallo sem ter tja v raznih drugih, največ klerikalnih strankah. Te stranke niso kmetu prav nič koristile in ga niso stanovsko zastopale.

Njegovi zastopniki so uganjali tam prav tisto, kar uganjajo sedanji pri nas. Skrbeli so za to, da zmagajo pri volitvah, agitirali so nesramno, vlačili vero v politiko in trošili stotisoče za golaž, pivo i. dr. Neki grof je razdelil stotine pujskov za svoje glasove. Tako nesramna gonja in nekrščanska agitacija sta imeli vpliv le na nezavedno, nesamostojno ljudstvo, katero se je dalo slepo pregovoriti.

Med tem časom so se zbrali najboljši predstavitelji češke kmečke javnosti in ustanovili sedanjo kmečko stranko, katera je dandanes v čehoslovaški republiki razen socialistične najmočnejša.

Kakšne važnosti je ta stanovska politična stranka za kmetijstvo, ve češki kmet sam najbolje. Saj je med tem časom zaslovelo češko poljedelstvo po vsem svetu. Tam stojita poljedelska kultura in industrija na visoki stopnji razvoja.

Češki kmet je izobražen, premožen in spoštovan.

To, kar je dosegla stranka s svojim vplivom v avstrijskem parlamentu, je samo en del tega, kar bodo dosegli kmetje v sedanji osvobodjeni državi.

Stranka ima namen združiti vse kmetovalce, kmetijske delavce in druge sloje, kateri živijo na deželi od kmeta, v eno samo veliko družino, ki naj bi bila tako politično kakor gospodarsko najmočnejša v državi.

Kmečko prebivalstvo šteje na Čehoslovaškem 60 %. Zato mu gre tudi največja pravica, da vodi državne posle, kajti od pravičnosti do kmečkega ljudstva je odvisen najugodnejši razvoj države.

Sedanja češka vlada je koalicija (združenje) socialistične in agrarne stranke.

Socialistični pojmi so seveda čisto drugačni, kakor agrarni in vzlic temu nasprotstvu je zahtevala korist države, da se ti nasprotujoči si stranki vdeležita vlade, ker so druge manjše stranke odrekle sodelovanje v vladi.

Na naših političnih shodih je slišati očitane nasprotnikov, da je naša „Samostojna kmetijska stranka“ liberalna in brezverska, za kar navaajo kot vzgled češko agrarno stranko, ki baje preganja duhovnike, zasmejuje vero, zaplenjuje cerkveno premoženje itd.

Vse to je izmišljeno, ker vzlic temu, da je češko kmečko ljudstvo organizirano v agrarni stranki, izpolnjuje svoje verske dolžnosti popolnoma neovirano, hodi k spovedi, k sv. maši in prejema sv. zakramente, mogoče še z večjo vernostjo do Boga kakor naši nasprotni hujskači.

Pojdite pogledat čehoslovaško župnijo, kako se tam duhovniku dobro godi, kako je spoštovan! Seveda zahteva se od njega, da je dober pastir svojih ovac in da gre z ljudstvom.

Vsled tega pripada večina duhovnikov češki agrarni stranki in so nekateri celo najboljši poslanci te stranke.

Posedstva se bodo razdelila pravično, in sicer kakor zasebna tako tudi cerkvena.

Zgodilo se je v Pragi in v Plznu, da je vlada izpraznila nekaj samostanskih poslopj.

Tudi v Pragi kakor v Ljubljani, primanjkuje stanovanj. Zato je odredila vlada izpraznitev nekaterih samostanov, katerih redovniki so bili zagrizeni Nemci in največji sovražniki Čehov ter prijatelji Habsburžanov — da se dobi potreben prostor za stanovanja. Poslopje se bo pa redovnikom vrnilo, kakor hitro se bodo zgradili novi prostori za stanovanja in za državne urade.

Duhovniki, katerih velik del je zvest državi, imajo tudi na Češkem nekoliko srboritih življev, kateri uganjajo razvratno, protidrjavno politiko — politiko osebnega koristolovstva.

Zlasti med Slovaki uganjajo politično gonjo madjaronski duhovniki, n. pr. znani Hlinka, ki se je tako spozabil, da je šel ponujat Slovaško Poljakom proti Čehom, in kot izdajalca so ga obsodili lastni rojaki in izobčili iz svoje srede.

Govorice in pisarije o nemirih na Slovaškem so le agitacijsko sredstvo. Poznati se mora njih pravi temelj, ki ni verski, temveč izkoriščanje

verskega prepričanja nerazsodnega ljudstva proti lastnim bratom.

Kmetje, ne dajmo se ugnati z grožnjami, pretnjami in natolcevanji, zavedajmo se svojega stanu in bodimo zvesti člani „Samostojne kmetijske stranke“, ki nas hoče osvoboditi gopodarstva drugih strank in nam dati tisto stališče v državi, ki nam po pravici gre.

Agrarec.

Na mnoga vprašanja ponovno poudarjamo, da je pobiranje vinskega davka po zaslugi naše stranke ustavljeno. — Natancneje bomo poročali o tem v prihodnji številki našega lista.

Strankine vesti.

(Kje bo shod?) Vse tiste, ki pripravljajo naše shode, odnosno, ki žele, da bi se v njihovem kraju priredil naš shod, opozarjamo posebno na to, da bomo poslali govornika tjakaj le, če se našemu tajništvu (za Kranjsko v Ljubljani, za Štajersko pa v Celju, Matije Gubca ulica št. 10) to sporoči najmanj štirinajst dni prej kot se naj shod vrši.

(Naše tajništvo v Celju.) Da bo mogoče delo uspešneje vršiti, se je ustanovilo naše tajništvo tudi v Celju, Matije Gubca ulica št. 10, ki posluje za vse ozemlje bivše Štajerske. Nanj se obračajte v vseh zadevah, izvzemši tiste, ki se tičejo upravnistva in uredništva „Kmetijskega lista! Tudi zaradi govornikov se obračajte le na celjsko tajništvo! Naročnino za list, članarino in pristopnino pošiljajte na naš desedanji naslov v Ljubljano!

(Nabiralne pole za „Kmetijski list“) smo odposlali vsem načelnikom naših krajevskih odborov. Pričakujemo, da nam jih v najkrajšem času vrnejo izpolnjene z naslovi novih naročnikov. Ako bi te pole ne prejeli, jo zahtevajte nemudoma! Pazite tudi, da se bo list na poštah izdajal samo upravičenim, t. j. praviim naročnikom. Ako zasledite kje kako nepravilnost, nam to takoj javite, da ukrenemo glede nedostatka vse potrebno.

Naši shodi in sestanki.

(Občni zbor okrajnega odbora SKS. Škofja Loka—Kranj) bo v nedeljo dne 22. t. m. ob treh popoldne na škofjeloškem kolodvoru v prostorih Zakotnikove gostilne. Vsak krajevni odbor v okraju naj pošlje vsaj po enega pooblaščenca na občni zbor, kjer se bo sklepalo o za naš okraj važnih zadevah. — Načelnništvo okrajnega odbora.

(V Ljutomeru) bo dne 18. februarja ob desetih v Sršenovi gostilni zborovanje članov „Samostojne kmetijske stranke“ za ljutomerski okraj. Vsi krajevni odbori naj bodo častno zastopani! Predavalo se bo tudi o „Ekonomu“. Na zborovanju bodo govorili Mermolja in domači zastopniki.

(V Gorenji Radgoni) bo dne 20. februarja ob devetih zborovanje stranke pri Čiriču. Komur je v Ljutomer predaleč, naj pride sem.

* * *

(Zapotok pri Želimlju.) V nedeljo 1. t. m. nas je obiskal tovariš Pucelj iz Velikih Lašč. Vkljub slabemu vremenu, in četudi ni bilo posebne agitacije, je prihitelo v naš kot veliko naših somišljenikov. Pa tudi nasprotnikov ni manjkalo, a od teh se nihče ni oglasil kot protigovornik. Nad dve uri trajajoči govor je tudi te prepričal, da je SKS. prava organizacija za nas kmete. Posebno je govornik poudarjal in jasno dokazal, da nismo in nikdar ne bomo proti veri. To je mnoge, od nasprotnikov napučno poučene, privedlo v naše vrste. S posebnim odobravanjem so bile sprejete prebrane, že na shodu v Velikih Laščah predlagane resolucije. Nato so se zborovalci mirno razšli. Hvaležni tovarišu Pucelju za krasni govor, si želimo še več takih shodov, da spregleda še ono malo število slepcev, ki tavajo v temi — klerikalizma.

(V Podnartu) je bil dne 8. februarja shod SKS., ki se ga je udeležilo več sto kmetskega ljudstva, ki je navdušeno pritrjevalo kmetskemu govornikom. Vkljub silnemu terorizmu z gotove strani se je sestavil krajevni odbor SKS. in pristopilo je k stranki takoj 50 članov. Predsednik krajevne organizacije je posestnik Alojzij Fister, vulgo Primožek.

(V Trebelnem pri Mokronogu) je bil dne 1. t. m. dobro obiskan shod, ki se je vkljub zvojnjenju in kaplanovim spletkam lepo izvršil. Na shodu je poročal tovariš Majcen.

(Studenc pri Krškem.) Tu je bil dne 2. t. m. že dolgo in težko pričakovani shod „Samostojne kmetijske stranke“ ob udeležbi mnogobrojnega ljudstva. Bili so navzočni poslušalci tudi iz sosednjih župnij: iz Boštjanja, od Sv. Duha in z Rake. Shod se je vršil popolnoma mirno in nemoteno, s čemer je ljudstvo pokazalo, da stremi za samoobrambo proti kmečkim izkoriščevalcem. Govorniki so bili kmetje-tovariši Urek z Globokega, Bučar iz Kostanjevice in Rajer iz Krškega. Vse tri govornike je občinstvo z največjim zanimanjem poslušalo dobri dve uri. Vse točke so bile z veseljem sprejete in odobrene. Naročilo se je veliko zborovalcev na „Kmetijski list“. Ustanovili smo si krajevni odbor, katerega predsednik je kmet Janko Pirc, podpredsednik Alojzij Janc, tajnik in blagajnik pa Franc Bonifer, vsi iz Studenca. Govornikom vsa čast in hvala za požrtvovalni nastop in pouk. Zeleti je, da bi se vsak shod tako lepo mirno in samozavestno vršil in da bi ljudstvo spoznalo, kje je rešitev našega položaja.

(Preloka v Belokrajni.) Dne 1. februarja je bil pri nas dobro obiskan shod „Samostojne kmetijske stranke“ v gostilni pri Mate Balkovcu. Shodu je predsedoval Jure Trempuš. Kot govorniki so nastopili Mate Špenar, Štefan Vrlič in Peter Horvat. Ustanovili smo si krajevni odbor iz desetih članov in sprejemala so se naročila na „Kmetijski list“. Preločani, le s korajžjo naprej v boj za Staro Pravdo!

(V Grižah) je bil na Svečnico lepo obiskan shod „Samostojne kmetijske stranke“, na katerem je prišel tovariš Kušar, ki je v poljudnem govoru razložil program SKS. Vsem zborovalcem se je poznalo, da jim je govoril prav od srca. Sedaj ni za nas več nobenih drugih strank kakor samo SKS. Govornik nas je potrdil v spoznanju, da je bilo cepljenje kmetov v razne tuje stranke le umetno, ter da je edini spas kmeta le v trdnem združenju vseh kmetov. Izvolil se je krajevni odbor, katerega predsednik je tovariš A. Golavšek. Razen lepega števila članov se je oglasilo tudi mnogo naročnikov za „Kmetijski list“. Le tako naprej! Združimo se v močno falango in zmaga bo naša!

(V Ločah pri Konjicah) je bil dne 1. t. m. prav dobro obiskan shod SKS., na katerem je govoril tovariš Josip Novak iz Slovenske Bistrice. Ustanovil se je krajevni odbor pod predstvom Jurija Prah. K stranki je pristopilo nad 70 članov. Naj bi se ganile tudi ostale občine konjiškega okraja!

(Jarenina.) Dne 1. t. m. smo imeli po občnem zboru kmetijske podružnice shod SKS. Na njem je govoril tovariš Mermolja. Poleg dosedanjih odborov se je ustanovil še krajevni odbor za občino Vukovski dol s predsednikom Antonom Santlom na čelu.

(Spodnja Sv. Kungota.) Dne 2. t. m. smo imeli tu željno pričakovani shod naše SKS. Tudi nasprotniki so morali končno odobravati stvarno razmotrivanje tovariša Mermolje, ki je dal na vsa stavljenja vprašanja točne odgovore. Izvolil se je krajevni odbor, ki tu predseduje tovariš Anton Fras.

(Zgornja Sv. Kungota.) Dne 2. t. m. popoldne smo imeli pri nas sijajno obiskan shod SKS. Ljudje, ki živijo pod vplivom „Gospodarjevih“ hujskarij, so v začetku nekaj ugovarjali, toda bili so z dokazi zavrneni in so končno mirno poslušali. Edini gerent Ogrizek je ostal trmast. Na shodu je govoril naš tovariš Mermolja. Kmet Hlebič od Sv. Križa je stavil razna vprašanja gospodarske važnosti in dobil na vsa točna pojasnila. V novo izvoljenem krajevnem odboru so zastopani vsi kraji. Predsednik je kmet Fr. Kajzer. Odbor opozarjamo na to, da ne prigovarja k vstopu ljudi, kakor je Paskolo.

(Pesnica pri Mariboru.) Dne 28. januarja smo imeli tu sestanek zaupnikov SKS. Zastopanih je bilo 28 obmejnih občin. Poročal je tovariš Mermolja o strankinem in splošnem državnem položaju. Sadovi tega sestanka so se lepo pokazali na shodih, ki so bili dne 1., 2. in 3. t. m.

(Ragoza pri Mariboru.) Shod SKS. v nedeljo dne 1. februarja je bil nad vse sijajen in dobro obiskan. Udeležilo se ga je mnogo kmečkoga in delavskega ljudstva ne le od tu, ampak tudi od sosednjih občin. Govornik Ivan Kirbiš je prav poljudno obrazložil današnje stanje kmeta. Nadalje sta govorila tovariša Golob in Fric. Le brez strahu naprej! Na svidenje v Bohovi!

(Sv. Jakob pod Kalobjem.) Tu smo imeli dne 3. svečana ob velikanski udeležbi shod „Samostojne kmetijske stranke“. Pri nas je veliko navdušenje. Kmetje iz drugih krajev, pristopite vsi v našo res kmečko stranko, ki nima in ne more imeti v vodstvu drugega kot kmeta in kmečkoga strokovnjaka.

(V Veržuju pri Ljutomeru) je bil zadnja nedeljo shod naše stranke. Govoril je župan Nemeč.

(Slovenjgradec.) Dne 1. februarja popoldne sta bila v Šmartnem, na Svečnico pa v Slovenjgradcu krasna shoda „Samostojne kmetijske stranke“ ob veliki udeležbi. Govornik tovariš Drogenik se je lahko prepričal, da hoče biti naš okraj kakor skala za svojo SKS., katere nastop v okraju smo tako dolgo pogrešali. Od razvoja in vpliva naše SKS. je zavisna sreča slovenskega kmeta in delavca, ki zahtevata absoluten red in absolutno delo v državi. Tovarišu govorniku kličemo: Hvala in po tej poti nemoteno naprej!

(Mislinje pri Slovenjgradcu.) Na dan 1. svečana je na večkratno željo tukajšnjih kmetov sklicala SKS. v Št. Ilju javen shod. Med nas je pohitel član strankinega vodstva tovariš Drogenik, ki nam je z izvrstnimi besedami razložil program naše stranke in dokazal, da je naša rešitev edino mogoča, če se vsi kmetje in vsi, ki od grude živimo, združimo. Sklenili smo dati slovo vsem klerikalnim kot liberalnim in socialnodemokratskim združbarjem in se združiti vsi v „Samostojni kmetijski stranki“. Izvolil se je obširen krajevni odbor, ki bo šel takoj na delo. Kmetje, zapomnite si govornikove besede, „da bo le to naše, kar bomo kmetje sami naredili, in ne zanašajte se na tuje stanove“.

(St. Pavel pri Preboldu.) Socijalisti so sklenili: „St. Pavel mora biti naš!“ Nedeljo za nedeljo so obdelovali na svojih shodih naše ljudi in res so dobili nekaj kmetov na svojo stran — vsaj navidezno. Zato je bil res že skrajni čas, da se je pojavila „Samostojna kmetijska stranka“. Iz izvrstne reklame, katero je delal za njo „Slovenski gospodar“, smo posneli, da imamo vendar enkrat pravo kmečko stranko, kateri smo St. Pavlani pripadali po ogromni večini pravzaprav že desetletja, predno se je rodila. Z velikim zanimanjem smo pričakovali shoda, ki bi naj bil dne 18. januarja. A ni se višil! Na svoje veliko razočaranje smo zvedeli, da zboruje „Kmečka zveza“. Iz radovednosti smo šli poslušat „kmečkoga“ doktorja Hohnjeca. In glejte: V prihodnji številki je „Slovenski gospodar“ že trobental v svet, da je St. Pavel njegov in z njim vsa Savinska dolina... Tudi prihodnja nedeljo je moral shod „Samostojne“ odpasti. Takrat se je namreč ustanovila prepotrebna kmetijska podružnica, ki šteje danes že nad 60 članov in od koje pričakujemo plodonosnega dela v svojo korist. Na Svečnico smo končno vendarle zborovali. Samo škoda, da je bil shod popoldan in se ga kmetje s bribov niso mogli udeležiti. Vkljub temu pa je bila zborovalnica polna, ko je prevzel tovariš Plaskan iz sosednje Orle vasi predsedstvo in dal besedo tovarišu Kušarju, načelniku naše stranke. Nismo slišali običajnega zabavljanja in neizpolnjenih obljub, pač pa pravo razumevanje našega položaja. Zato smo z velikim zanimanjem sledili prepričevalnim njegovim besedam, saj je govoril naš stanovski tovariš, naš sotrpin. Uverili smo se vsi, da nam le tesna združitev v sicer mladi, toda neomadeževani, edino zares kmetijski samostojni stranki zamore prinesiti lepšo bodočnost. Celo četrtletje imamo kmetje svojo občino v svojih rokah ter si ne damo od nikogar zapovedovati. Toda manjkalo nam je vodstva, nikamor se nismo mogli obrniti za nasvete. Zdaj pa je po-

stala beseda meso. Mnogi so svoje prenagljene priglasbe pri nekmečkih in lažikmečkih organizacijah že preklicali, drugi jim bodo pa še sledili. Novoizvoljeni krajevni odbor pa si je nadel nalogo delovati na to, da se zberó vsi kmetje, kmečki obrtniki in delavci pod okriljem naše stranke in da ostane naš lep St. Pavel to, kar je že od nekdaj bil: Nepremagljiva trdnjava kmečke samostojnosti.

Dopisi.

(Zelmlje.) Ze enkrat v našem listu omenjeni kolar, voditelj nam nasprotne struje v naši občini, je začel, ko je sprevidel, da poštenim potom ne bo dosegel uspehov — s sleparjenjem. Pripoveduje, da i on spada k SKS. Pobira podpise z neko listo, ki nosi naslov: „Samostojna kmečka, od graščine neodvisna stranka malih posestnikov“. S tem je pri nekaterih dosegel nasprotno, kot je pričakoval. Dotičniki mu niso šli na limanice, ampak so takoj drugi dan pristopili k naši stranki in naročili strankino glasilo. Neka zavedna kmetica mu je celo obljubila, da mu bo, če še enkrat pride v hišo z enakim namenom — posvetila z burkljami. Mi pa mu povemo le eno: „Zastonj se trudi! Spraviš ne bo skupaj niti zadosti kandidatov, kaj šele volilcev. Za uspehe, kakršne je dosegel pri nekaterih, pa mu bomo prav hvaležni!“ Kmetje! Ne dajte se preslepiti od nikogar, četudi je odičen s „pavovim perjem“! Čitajte marljivo „Kmetijski list“, glasilo naše stranke, katere pravi naslov je edinole: „Samostojna kmetijska stranka!“ — Kmet.

(Vodice.) V 4. številki „Domoljuba“ z dne 29. januarja se nek dopisnik zaganja v predsednika Samostojne kmetijske stranke Zihlerla v Vodica. Nazivlje ga „privandranca“ in „žandarja“ in laže čez njega, češ da imajo ljudje o njem mnogo dogodb povedati, kako je ljudstvo izdajal, nastopal kruto in nasilno in fante in može vlačil k vojakom, kakor tudi, da je pošiljal zaupna poročila o dohodkih naših kmetov. Takim lažem verjame le dopisnik sam, ker drugi ljudje prav dobro vedo, da ni Zihlerl niti ene osebe k vojakom vlekel, nikogar izdal in da ni imel kot orožnik s poročili o dohodkih kmetov nikakega opravila. Dopisnik in njega vredni pomagači so imeli pri sestavi dopisa gotovo sami sebe v mislih, ker za taka dejanja so bili samo oni zmožni in najeti. K „privandrancem“ pa ne šteje samo Zihlerl, ki biva že 14 let v občini in ki ima tamkaj posestvo, ampak tudi druge osebe, ki so prišle še pozneje v občino in ki nimajo tamkaj nobenega premoženja. Kar se tiče revizije naše občinske uprave, pa še ni zadnja beseda izrečena in pogovorili se bomo o stvari še podrobneje. Da bi se bil kdo skrtil pred komisijo, je laž; istina pa je, da so se dotični, ki so bili na dan revizije odsotni, sami pri okrajnem glavarstvu javili in tam svojo zadevo izpovedali. Prav nič čudnega pa ni, da je revizija ugodno izpadla, ker delali in popravljali ste skozi cele tri tedne ponoči in podnevi v občinskem uradu. Za revizijo ste zvedli že tri tedne poprej; tri dni pred njo vam je prinesel sam državni poslanec obvestilo, da pride v dveh ali treh dneh revizijska komisija in en dan pred revizijo je bil župan zopet obveščen, da ga pride en gospod od glavarstva obiskat. Umljivo je torej, da se take trikrat napovedane revizije ni treba bati. Vse drugače pa bi revizija izpadla, če bi ne bila napovedana in če bi ne bila uradna tajnost spala. Kar se tiče župana in odbornikov njegove baže, moramo reči samo to, da so bili zelo delavni za staro Avstrijo in za šusterščijanstvo, veliko manj delavni pa za trpeče ljudstvo in za ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Za vas vse tako ugodno izpadla revizija vam seveda ni po volji, ali privaditi se vam bo treba tudi temu. Dobro in koristno bi bilo, če bi se različni, v zadnjem poldrugem letu govorjeni govori revidirali. Ta revizija bi gotovo ne izpadla tako briljantno kakor prva, če bi vam bila tudi desetkrat prej napovedana in če bi vam prišel tudi sam Šusteršič na pomoč, ker gradiva je več kakor preveč na razpolago. „Domoljubov“ dopisnik naj najprej pred svojim pragom prav čisto pomete in potem naj pride k nam pometat, ker drugače bomo primorani sami to delo prevzeti.

(Brezovica pri Dobu.) Tudi pri nas so hujskači na delu, ki obrekujejo našo samostojno stranko z liberalno in protiversko. Pri zadnjih volitvah župana sta dva zvezarja hodila s kaplanom okrog ter trobila, da gre le za vero. Po volitvah pa se ni nihče brigal za verske stvari in tudi za kaplana ne, kakor se je sam pritoževal. Tudi s sedanjo hujskarijo jim je le za navlado, dočim so že pred meseci udrihali čez duhovnike, da se nam je gabilo. Danes pa nazivajo „samostojneže“ v naprednih hišah za „farske podrepnike“, v klerikalnih pa za liberalce. Tudi rezveže lovijo sedaj za volitve, poprej pa so jih zaničevali. Tudi sedaj delajo razlike. Odborniki in prijatelji župana dobe po en liter petroleja, revne družine pa samo četrt litra. Našemu župniku pa kličemo: Ne bojte se samostojnih kmetov, ki Vas spoštujejo; bojte pa se lastnih pristašev, ker tudi Jezusa je izdal njegov učencel!

(Iz Stare Loke) nam piše zavedna kmetica, da so z malimi izjemami vsi posestniki pri „Samostojni kmetijski stranki“, kar je naravnost čudež z ozirom na zaslepljeno preteklost. Zato pa je tudi pričakovati, da se za občinske volitve določijo čisti, pošteni kandidati, ki so se kot taki že med vojsko izkazali. Ljudje, ki so se odtegnili pozivu na obrambo domovine s tem, da so si s čebulo oči mazali, tudi za bližnjega ne morejo imeti srca. Končno poziva dopisnica, naj vodstvo stranke stori vse, da bodo tudi ženske enakopravne glede državljanskih pravic, ker so se med vojsko izkazale teh popolnoma vredne. (Uredništvo pozdravlja odločno sotru-nico in sobojevnico ter jo prosi, da se še večkrat oglasi.)

(Senčur pri Kranju.) Ne omenjali bi našega lepo uspelega shoda z dne 11. januarja, da ni dne 1. februarja priredila „Kmečka zveza“ protishoda. „Samostojni“ smo morali zborovati na prostem pred cerkvijo, vkljub temu so vsi udeležniki vztrajali skoraj do noči. Naprotni shod pa je bil sklican tajno; kaplan je zajahal izposojeno kljuse ter vabil nanj od hiše do hiše. Za vabo so razbobljali, da je shod sklican proti prenizkim cenam za živino. Toda na shodu se je pokazalo, kje je večina naših kmetov. Pri volitvi predsednika je namreč dobil ogromno večino glasov naš vodja Kuralt. Ko je ta prevzel predsedstvo in podelil besedo tovarišu Ažmanu, je nastalo veliko vznemirjenje pri sklicateljih. Iz mučnega položaja jih je rešil komisar, ki je shod zaključil. Poparjeni so odšli pripravljeni govorniki Brodar, Grafenauer in Umnik, le duhovnik-urednik Smodej je tarna: „Bil sem na več kot 500 shodih, a take sramote še nisem doživel!“ Naš kmet mu odgovori: Na kmetske shode spadajo kmetski govorniki, a vi ste našega kmetskega govornika motili, sami ste si svoj shod razbili, ker se bojite luči in resnice. Zivela „Samostojna kmetijska stranka“! V zavesti zmage so se naši pristaši razšli.

(Žiri.) Tudi pri nas smo zvolili okrajni odbor SKS. in bomo pri prihodnjih volitvah nastopili samostojno, ker smo prepričani, da kmetu ne bo nihče pomagal, ako si sam ne bo. V vojni dobi smo imeli klerikalno gospodarstvo v državi, deželi in občini. Dobrote teh „ljudskih prijateljev“ smo okušali tako, da je moral slovenski kmet izmed vseh prodajati svojo živino, ki je njegov glavni dohodek, najcenejše. Izkoriščala je nas država vsled klerikalne politike; pri deželi so voditelji te stranke osleparili njim udano kmetsko ljudstvo za milijone. V občini so nas prezirali, potlačevali in izkoriščali, kjerkoli so mogli. Pri aprovizaciji in revizijah, kakor pri poročilih na stara avstrijska oblastva. Kdor zna samostojno misliti in želi sebi in svojemu stanu dobro, bo volil može, ki so neodvisni, ki umejo svoj stan zastopati in se ne puste voditi od gospode proti lastnim interesom. Klerikalcev, ki si laste gospodarstvo nad kmetom in skušajo kmeta vpreči v svoj voz, ne bomo volili. Volili bomo može, katere bomo sami izbrali in ki so vredni našega zaupanja. Kolikor glasov bomo dobili, toliko je zavednih kmetov v občini. Kdor ni z nami, je proti svojemu stanu. Neveden je, kdor danes zaupa tistemu, ki ga je včeraj osleparil. Možje, ne dajmo se pregovoriti! Stari zapeljivci delajo z vsemi silami, da bi dobili večino. Dobili so že celo bivšega ministra Gostinčarja, kateri je dva dni misijonaril po Žireh. Možu ni zameriti, ako bi bil znova rad minister.

Obžalovati pa je tiste nevedneže, kateri se od njega znova puste oslepariti.

(Iz Lesc na Gorenjskem.) Znan je katastrofa, ki je dne 22. avgusta 1919. zadela gorenje-gorenjsko ravan od Jesenic do Podnarta. Strahovita toča, debela kot golobja jajca, je potolkla in popolnoma uničila vse pridelke, kakor koro, proso, oves, ajdo, sočivje in sadje na drevju. Provročila je v dobri četrtini ure milijonsko škodo s tem, da je uničila posameznim kmetom do sto mernikov žita, torej dobro polovico letnega pridelka. Že brez te nesreče bi se z lastnim pridelkom težko izhajalo. Kako naj pa vzdrži v tem položaju kmet z osem do deset udov družine, ko življenskih sredstev niti za visoko ceno ni dobiti? Da, celo semena za setev ni pri rokah! S tem, da bo moralo nekoliko polja ostati neposejanega, se prebivalstvo prej-ušča še nadaljnjemu pomanjkanju. Ali je to mogoče v plodnosni Jugoslaviji? Ako se v danem položaju hoče ljudstvo preživeti, za koliko tisočakov se bo moral vsak posestnik zadolžiti in kake posledice bo imelo to za dolgo vrsto mučnih let? Nedavno je dospela vest, da je vlada v odpomoč beđe dovolila en milijon kron podpore, toda pozneje se je ta vest popravila v toliko, da se je omenjeni znesek zmanjšal na nekoliko tisočakov. Kaj se hoče s tem doseči? Ljudstvo stoji pred grozoto lakote. Že zdavno bi morali z vso intenzivnostjo nastopiti vsi odbori prizadetih občin, dalje vsi odbori gospodarsko-političnih skupin brez razlike strank in apelirati na vlado, da bi v svoji režiji nabavila primerno množino žita brezplačno, oziroma po znižani ceni, ki bi se na podlagi uradne cenitve škode sorazmerno porazdelilo med po uimi prizadete. Vlada je v enakih primerih dolžna vse mogoče ukreniti, da olajša bedno stanje svojih trpečih podanikov, in pritegniti k delnemu sodelovanju vse neprizadete bližnje in daljnje občine v državi. Ta čin upravičuje in zahteva ne le človekoljubje, ampak človečanstvo sploh. Nesrečno ljudstvo se nadeja in željno pričakuje milosti vlade in upa, da njegov glas ne bo glas vpijočega za gorami.

(Srednja vas v Bohinju.) „Domoljub“ se razburja, ker nismo zadovoljni s „Kmetijskim društvom“. Ljudje se spominjajo tega zavoda samo s stisnjenimi pestmi in s kletvijo na ustih. Pod okriljem bivših deželnih vlad je vladala zlasti med vojsko korupcija, ki je kmete izzivala do skrajnosti. Kdor pa ne gazi po njihovih nasilnih vodah (kar podtika dopisnik nam) in si drzne povedati, kar jim gre, izključijo ga iz zadruga brez vsakega povoda. Člani so popolnoma brezpravni. Zato se ni čuditi, če je dobil (neka ženska mu je v obraz očitala), da ima v ravnati dolg, katerega ni nikdar napravil. Kakšna je uprava in kakšno je gospodarstvo, se razvidi iz dejstva, da prodajalke ne znajo niti računati. Seveda, načelnikova hči! Kot taka pa mora imeti mastno službo, četudi se razume nanjo toliko kot zajec na boben. To je eden izmed sto dokazov, da je zadruga v prvi vrsti za korutarje, ki imajo pri njej odločilno besedo. Značilna je izjava „zadrugarice“, da ima njen mož samo sto kron mesečne plače. O ti sveta naivnost! Ali res mislite, da naš kmet ne zna misliti? Če bi bila ta izjava resnična, potem se vrši v tem gnezdju očitna sleparija. Kolikor nam je znano, je imel pred nastopom te službe samo enega raztrganega otroka, danes pa študira pet gosposko oblečenih! Vrh tega pa se govori (neka žena mu je to v obraz očitala), da ima v posojilnici v Gradcu vloženi 80.000 K! Odko Merodajnim faktorjem toplo priporočamo trdiko v večjo pozornost, ker pri tem zelo trpi na ugledu „Ekonom“ in sploh zadrugištvo, kajti pri agitaciji za „Ekonom“ zmajujejo ljudje z ramami, češ: „Saj vidimo, kaj so zadruga“.

(Iz Sromelj) nam piše Martin Sotler z ozirom na svoječasni dopis, da se ni v župnišču nikoli kapljice vina pokusil. Župnik ga je sicer vabil, da bi nabiral člane za „Kmečko zvezo“, kar pa je on odklonil s pripombo, da je že vpisan v krajevni odbor SKS. To objavljamo, ker nočemo nikomur delati krivice.

(Brežice.) Znatno del zemlje našega okraja zavzema graščina grofa Attemsja s svojimi stranami gozdi, poljem, vinogradi i. dr. Ne glede na to, da presega površina te graščine daleč dopustni maksimum za agrarno reformo, je to imetje fevdalna, sedaj eksproprijirana last in bo

izvedena zemljiška reforma — v kolikor ni graščina že v tretjih rokah — brez odškodnine. Potemtakem nima doseđani posestnik nobenih pravic do razlaščne mase in obratno, da so prenehale obveznosti graščine napram grofu Attemsju, da je država prehodna lastnica zadavnega veleposestva z dolžnostjo, da vrši administracijo in polaga račun. To bi bil razumljiv in pravno neoporečen zaključek! V praksi pa ni tako! Grof Attems se izigrava baje še vedno kot neomejeni posestnik; pa ne samo to, on ima pri popolni izrabnosti gospodarskega obrata bogat vir dohodkov, katerega baje tudi dosledno črpa, pustivši oskrbnitvijo samo potrebno tekočo obratno glavnico. Nastane vprašanje: Ali gre tu za oblastveno odobreno izjemo, ali vrši gospod sekvester graščine uradno dolžnost? V pozitivnem slučaju ni razumljivo, kako da se ne razpolaga z denarjem v zmislu izdanih naredb glavnega poverjeništa ministrstva za agrarno reformo. Ni namen članku, delati komu krivico, pač pa, da se stvar pojasni. Pristojna oblast se naproša, da posveti slučaju potrebno pozornost. —ki.

(Iz Sedlarjevega pri Podčetrtku) smo prejeli ogorčen dopis proti duhovniku-čomačinu, ki kot urednik „Slovenskega Gospodarja“ surovo grdi svoj rojstni kraj pred vsem svetom, torej ptič, ki onesnaži lastno gnezdo. Golec očita svojim rojakom „oslovsko pamet“ in druge neslanosti. Sedlarci pravijo, da vsega tega ni čutiti in videti, odkar jih je zapustil Golec. Sicer pa tudi osel ni tako nespametna žival, ker si dobro zapomni vsako nevarno mesto ter ne gre dvakrat na led. Tudi Sedlarce je Golec izučil, da ne verujejo več Golčevi politiki in pisavi „Slovenskega Gospodarja“, temveč hočejo hoditi svoja pota pri „Samostojni kmetijski stranki“, ki spoštuje in varuje vse kmete.

(Sv. Marjeta ob Pesnici.) Pri volitvi odbora podružnice kmetijske družbe se nam je posrečilo, da je ves odbor prišel v naše roke. Tudi sosedne občine lepo napredujejo. Govoril sem z različnimi kmeti iz Slovenskih goric, ki me izprašujejo, kdaj se začno vršiti shodi SKS. v Slovenskih goricah. Iz tega je razvidno, da smo kmetje v Slovenskih goricah prav dobro pripravljani za shode in da željno pričakujemo govornikov. Za občinske volitve smo najbolje pripravljani. Da si pa uredimo dobro jugoslovansko državo, se moramo združiti vsi kmetje in delavci na deželi v veliko in mogočno armado SKS, ker so kmetje in delavci na deželi najmočnejša korenina države, ki vzdržuje vse druge stanove. Zato zahtevamo od vlade, da se nas vpošteva. Vsi v boj za Staro Pravdo!

(Iz Zibike na Štajerskem.) Predsednik našega krajevnega odbora v Zibiki, Juri Pevec, nas opozarja na lažniva poročila v „Slovenskem Gospodarju“ in v „Straži“ glede znanih dogodkov v Šmarju pri Jelšah. Tam trdijo, da je bil med napadalci tudi „zibiški finančar“ Pevec. Resnica pa je, da je bil bivši finančni paznik in dacar, sedaj pa že 20 let kmet Juri Pevec tisti dan v Ljubljani. Krivično napadanemu svetujemo, naj si poišče zadoščenje pri sodišču. Njegov dopis pa je tudi sicer v marsičem zanimiv. Napadeni je bil 25 let organiziran pri „Krščanskosocialni zvezi“ in pri „Kmečki zvezi“ ter imel dovolj prilike opazovati koristolovsko in protikmetjsko politiko te gospode. Zato je sedaj obrnil zepeljivcem hrbet in se z vnemo oklenil naše samostojne organizacije. Odtod izvira tudi strupeno sovrašstvo „katoliških“ časopisov. Zeleti bi bilo, da svoje doživljaje in svoja razočaranja pojasni na shodu domačih tovarišev.

(Od severne meje na Štajerskem.) Ob obratu je klerikalna stranka pograbila tu gori vso upravo. Na ljudstvo je napravilo to tak vtisk kot bi bila ta stranka državna vladna stranka. Danes je ta stranka ob vso moč, vržena iz Beograda in iz Ljubljane. Tu gori se pa vendar šopiri vsemogočno, kakor bi bila še vedno njena pokroviteljja Habsburgovec na Dunaju in Šusteršič v Ljubljani. Ljudstvo živi ostrašeno in nevoljno pod tem vplivom in še verjame, da ima klerikalna stranka res tisto moč, kakor jo kaže. Novo „Samostojno kmetijsko stranko“ smo ob teh razmerah pozdravili kot rešiteljico, s pomočjo katere se reši ljudstvo stoinstoletnih tlačiteljev svobode. Z novo SKS. hoče dati ljudstvo duška svojemu ogorčenju nad vsem, kar se

je zgodilo. Naše kmečko ljudstvo hoče biti prosto, svobodno. S svojo stanovsko stranko se hoče otrestiti gosposke nadvlade ter po svoji volji in potrebi samo nad seboj vladati. Strankino vodstvo prosimo, naj nas ne pusti tako dolgo čakati. Med Muro in Dravo je stranka do sedaj priredila premalo shodov. Predolgo se odlašala. Tako sedaj marsikateri, ki so pozdravili stranko z veseljem, obupujejo, ker se jih predolgo prepušča same sebi. Pridite! Pomagajte nam! Ljudstvo vas sploh željno pričakuje in je z vami.

(Mala nedelja.) Draginja narašča; delavci, uradniki zahtevajo in tudi dosežejo s štrajki povišanje plač. Kje naj zahtevata naš kmet, naša kmetica povišanje plače za delo svojih rok, za svoje pridelke? Kje naj vzameta denar za različne vsakdanje potrebščine? Med tem ko povišuje vlada uradnikom plače, zvišuje davke, zapira mejo in prepoveduje izvoz, posebno jajc, iz Slovenije. Kmetjski gospodinjji, ki kupuje vse dnevne potrebščine, kakor milo, užigalice i. dr. večinoma od izkupička, ki ga dobi za jajca, je ob tej draginji odvzet s tem nepremišljenim korakom vlade še tudi ta mali dohodek. Ali ne uvideva vlada, da imamo v Jugoslaviji tako nadprodukcijo jajc, da jih sami gotovo ne moremo porabiti in da podpira s prepovedjo izvoza še bolj tihotapstvo, ki se je že zelo razpaslo ob naših mejah. Pozivljemo torej naše poslance, da store merodajne korake pri vladi, da se takoj dovoli izvoz jajc iz Slovenije. S tem bo pomagano zopet našim kmetjskim slojem, ki si bodo za prodana jajca lahko nabavili vsaj male dnevne potrebščine.

(Iz Prekmurja.) V Prekmurju so poslovala prej razne madžarske družbe, katerih centrale so sedaj v inozemstvu. Vsled spremenjenih razmer bi kazalo v zadevi nekaj ukreniti. Čemu je šestmesečni zastoj? Vlada naj pozove dotične zavarovalnice, da imenujejo svoje pravne zastopnike ter da naznanijo način, po katerem bi se doplačale morebitne zaostale premije. Slednje bi se moralo zgoditi vsekakor tako, da posestniki zavarovanj ne utrpel nobene škode. — Opozarja se dodatno, da se je pod komunističnim režimom primorala baje vse zavarovalne zavode, da zvišajo zavarovalnino vsem zavarovanim objektom. — Občine so nadomestile prejšnje madžarske občinske občestne napise in kažipot s slovenskimi. Z ozirom na kakovost teh tabel upamo, da so samočasne in da poskrbi pozneje vlada za enotne, lične in trpežne napise. Sedanjji so pač komaj za silo in škandal je, da se ni brigalo vsaj za pravopisno pravilnost napisov. — Nekaterim občinam Prekmurja načeljujejo ljudje, ki v Jugoslaviji ne spadajo na gerentska mesta. Ne glede na to, da so ti gospodje dostikrat narodno mlačni ali sploh naravno nezanesljivi, gre tu deloma za popolno nezmožnost, deloma za skrajno pomanjkljivo izvrševanje dolžnosti, čigar kvarne posledice se stopnjujejo v očigled dejstvu, da nedostaje vsake kontrole. Tudi tu treba odpomoči — pa kmalu! — V pokrajini mrgoli skrivnih agitatorjev in protidržavnih hujskačev. So to plačani elementi, nežnačajne prikazni, ki begajo naše ljudstvo, katero pač le prerado nasede nedolžnim bajkam, posebno, ker ni primerne protiakcije. Varnostni organi, ganite se! — Orliški.

Pišite o zadevah, ki se tičejo:
tajništva — na poseben list;
uredništva — na poseben list;
upravnštva — na poseben list;
„Ekonom“ — na poseben list!

Pokrajinske vesti.

(Zakaj hoče odstopiti dr. Žerjav?) Predsednik naše deželne vlade dr. Žerjav je svoj odstop utemeljil v daljši spomenici, ki jo je poslal osrednji vladi v Beograd. Kot glavne vzroke navaja: 1.) Slovencem vsiljena valuta krone, da bi morali dati 4 kroge za 1 dinar; 2.) malomarno in počasno zacarinjanje blaga; 3.) ker minister Veljkovič ne izplača obljubljenih vsot za prehrano ubožnih slojev. Vsled te spomenice se vršijo se-

daj v ministrstvu posvetovanja, ki jih za Slovenijo vodi minister dr. Kramer. — Sredi tedna pride v Ljubljano posebna komisija treh ministrov, ki bo proučila spomenico.

(Zahvala.) Okrajni odbor SKS. se novomeškemu meščanstvu tem potóm zahvaljuje za prijazni sprejem udeležencev našega prvega dolenjskega tabora s tem, da je izobesilo na svojih hišah zastave, ki so slavnostno lice tega dne znatno oplešale. Veseli nas, da najde naše delo za osvoboditev kmeta simpatije tudi v meščanskih krogih. Torej še enkrat: hvala!

(Kdor je kaj dolžan kakemu avstrijskemu ali madžarskemu državljanu,) ne sme povrniti svojega dolga, dokler ne bo uradno drugače razglašeno.

(Vse cestne zadeve) pripadajo poverjeništvu za javna dela. Izvzete so: cestna policija, ki pripada poverjeništvu za notranje zadeve, nadalje vse zadeve, ki so poprej spadale pod bivše avstrijsko železniško ministrstvo.

(Zaradi znižanih in brezplačnih voženj železničarjev) je nekdo pisal v 3. številki našega lista. Ker privoščimo vsakomur olajšave v današnjih dragih časih, posebno še železničarjem, ki morajo vršiti zelo naporno službo, privoščimo jim iz srca to ugodnost.

(Pomoč invalidom.) Ker so časopisi razglasili, da je osrednja vlada dovolila večmilijonski kredit za invalide, pojasnuje sedaj poverjeništvu za socialno skrbstvo, da je bil tak kredit določen le za bolnice, delavnice, šole in za zdravilišča invalidov.

(Razporoka.) Zunanji časopisi poročajo, da namerava papež dovoliti katoliškim ločencem zopetno ženitev, oziroma možitev. Slovenci take določbe ne moremo pozdravljati, ker nam je nerazdružljivost zakona nekaj svetega.

(Iz Bohinja) smo prejeli ostre pritožbe zoper zavod za promet tujcev, ki je nastavljal za oskrbnika Murovih vil zagrizenega Nemca. Ali res Slovenci za take službe nimamo sposobnih ljudi? Take službe so v prvi vrsti za naše invalide.

(Iz Celja) smo priobčili v 4. številki našega lista dopis, ki kritikuje odbor „Kmetijske podružnice“, ker je sestavljen iz nekmetov. Dasi zastopamo načelo, da naj v naših strokovnih organizacijah odločujejo le kmetovalci, vendar ne moremo odobravati, da se pripadniki drugih stanov zaradi tega nepotrebno kritikujejo. Vsakemu svoje!

(Crne kože) razsajajo v Halozah. Pri Svetem Duhu je umrlo že sedem oseb.

(V posnemanju!) Na Gojčičevi gostiji v Staršah pri St. Janžu na Dravskem polju se je nabralo za prispevke SKS. 103 K. Želim obilo sreče novim poročencem!

(Državna kmetijska šola na Grmu) priredi dne 24. in 25. februarja t. l. dvodnevni tečaj za napravno gnojišč in gnojničnih jam. Tečaj je namenjen zidarskim mojstrom in gospodarjem, ki imajo priti in se vzdrževati na svoje stroške. Tečaj se prične v torek dne 24. februarja ob 9. uri. Udeležbo na tečaju je priglasiti pisмено najkasneje do 21. februarja t. l. ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

(Tečaji za vinogradnike.) Državni vinarski višji nadzornik B. Skalický priredi naslednje praktične tečaje v režnji vinske trte: 1.) v torek dne 17. svečana ob dveh popoldne v Trški gori pri Novem mestu pri vinogradu g. A. Osolnika iz Muhabera; 2.) v sredo dne 18. svečana ob eni popoldne v Semiču pri vinogradu g. Klemena iz Črmošnjic; 3.) v četrtek dne 19. svečana ob pol dveh popoldne „na Veselici“ pri Metliki; 4.) v nedeljo dne 22. svečana ob dveh popoldne v Sajenicah pri Čatežu; 5.) v torek dne 24. svečana ob eni popoldne v Zadragi pri St. Rupertu pri vinogradu g. Zupančiča; 6.) v sredo dne 25. svečana ob dveh popoldne v Hrušici (občina Šmihel-Stopiče); 7.) v četrtek dne 26. svečana ob dveh popoldne pri cerkvi na Tolstem vrhu (občina Orehovica, p. St. Jernej). V slučaju slabega vremena se tečaj ne vrši. Trtne škarje je prinesiti s seboj. Zaradi velike važnosti tega pouka se vinogradnikom priporoča, da se ga udeležijo.

(Umrli je) dne 7. februarja po daljšem bolehanju pri Mali Nedelji šolski ravnatelj gospod Simon Cvahte. Pokojnik je bil splošno priljubljen in spoštovan. Bodi mu ohranjen časten spomin!

(Mletje žita ob demarkacijski črti.) Ker domači mlini pod demarkacijsko črto niso v stanju zmleti potrebno množino moke, se dovoljuje, da se nosi do preklica žito mlet v Rückov mlin v Ernovž. Da se prepreči zloraba tega dovoljenja, se odreja sledeče: Kdor namerava peljati svoje žito v omenjeni mlin, naj se zglaš pri svojem županstvu ter natančno navede, kako žito in koliko namerava peljati v mlin. Županstva naj vse te prijave vpišejo v poseben izkaz in naj določijo enega ali več ljudi, ki bodo žito peljali čez mejo. Prevoz žita posameznikom ni dovoljen. Za prehod čez mejo sta določena vsak ponedeljek in petek.

(Sejmi v Prekmurju.) Prekmurje ima dosti več živine kot se je doma rabi, zato priženo posestniki mnogo živine. Svinjski sejmi so v Dolnji Lendavi vsaki torek. Sejmi za živino, konje in deželne pridelke pa so: 11. marca, 1. aprila, 31. maja, 28. julija, 28. avgusta, 28. oktobra in 23. decembra.

(Strašen umor na poti v cerkev.) V nedeljo dne 1. februarja okoli petih zjutraj je zlobna roka ustrelila pridno in vzgledno gospodinjo Ano Bergauerjevo iz Radizela pri Slivnici. Rajnka je bila desna roka ubožcev in sirot, pa tudi vzgled dekletom. Vsi, ki smo jo poznali, obžalujemo njeno prerano smrt. Bodi ji zemljica lahka!

Politične vesti.

(Novo ministrstvo) iz demokratov in opozicije bi se bilo moralo sestaviti do dne 10. t. m. Regent je baje zagrozil, da se parlament razpusti, ako se ne posreči sestava take vlade.

(Pogajanja med vlado in opozicijo v Beogradu) so se vršila celi teden. Največje zahteve stavijo radikalci, ki hočejo dobiti ministrsko predsedstvo ali vsaj ministrstvo notranjih zadev. Obenem zahtevajo odstop ministra Pribičevića in dr. Kramerja. Narodni klub, t. j. naši klerikalci, pa zahtevajo neomejeno gospodarstvo v Sloveniji in nekatera mesta v ministrstvu.

(Meje med Jugoslavijo in Madžarsko) je sedaj določila antanta. Prekmurje in Medjimurje pripade naši državi, a Monošter Madžarom. Baranje dobimo približno eno petino, t. j. ozemlje južno črte Torjanci-Branen-Daljok. Mesta Barč, Pečuh, Sigetvar, Sikloš in Mohač ostanejo Madžarom. V Bački bo Subotiča naša, Baja pa madžarska. V Banatu bo naš le zapadni del.

(Vojaška pogodba med Jugoslavijo in Čehoslovaško) se sklene v najkrajšem času. Tozadnevna pogajanja potekajo ugodno.

(Povsod je preveč papirnatih bankovcev.) Na Nemškem so imeli pred vojsko manj kot dve milijardi bankovcev v prometu, a danes jih kroži že nad 50 milijard. Na Francoskem imajo v prometu za 38 milijard bankovcev. Ni torej čudno, da primanjkuje papirja za časopise.

(Italijo ustrahuje d'Annunzio.) Italijanska vlada je poslala proti Reki več vojnih ladij, toda vojaki so se s častniki vred uprli ter zagrozili, da prestopijo k d'Annunziju. Posadko so morali zapeljati nazaj domov. Zgolj komedija!

(Madžari barantajo.) Madžari so ponudili antanti, da postavijo s splošno mobilizacijo veliko armado proti ruskim boljševikom, ako se ne prepuste Rumuniji, Čehoslovaški in Avstriji deli Ogrske. O Jugoslaviji se ne govori.

(Madžari proti Rumunom.) Madžarska vlada je mobilizirala vse letnike od 1890 naprej. Mobilizacija je namenjena proti Rumunom.

(Lepe razmere v Nemški Avstriji.) Dunajska policija je prijela zločince, ki so ponarejali naše bankovce ter jih vtihotapljali k nam. Policija pa zločincev ne izroči nam drugače, kakor da ji plačamo en milijon kron.

(Nemčija ne izroči vojnih krivcev.) Ker je antanta izdala imenik vseh vojnih krivcev ter zahtevala njih izročitev, je pruska vlada vsa razburjena. Državni svet kliče na pomoč ves civilizirani svet. Nemci pa niso bili takrat prav nič ogorčeni, ko so njihovi vojaški poveljniki po Srbiji, Belgiji, Franciji in Kusiji uprizarjali zločine, kakršnih svet poprej še ni videl.

(Amerika odločno na naši strani.) Ameriška vlada je izročila zaveznikom noto proti london-

ski pogodbi. Amerika opozarja, da so leta 1917., ko je ona stopila v vojno, tako Anglija in Francija, kakor tudi Italija izjavile, da londonska pogodba ni več veljavna. Obenem protestira Amerika proti ultimatumu, ki je bil stavljen naši državi glede Reke in Jadrana. Antantne vlade so vsled tega popolnoma zmedene. Ultimatum je skoraj gotovo pokopan ter se bo Italija najbrž zopet začela naravnost z nami pogajati.

(Le zabavo nam ponujajo.) Neka angleško-francoska tvrdka je ponudila naši vladi okrog dve milijardi brezobrestnega posojila, zato pa bi morala naša vlada zagotoviti tvrdki edino pravico za zidanje kinematografov v naši državi. Tvrdka bi zgradila po naših krajih 300 kinematografov, ki bi po 15 letih pripadli brezplačno naši državi. — Zabave je pri nas itak že dovolj. Angleži in Francozi naj nam raje zidajo tovarne in šole.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Zamenjava kron se začne) dne 15. t. m. po Hrvatski in Sloveniji. V ta namen se sestavi posebne komisije. Nove bankovce pretiskuje tudi neka ljubljanska tiskarna.

(Izvoznice za živila) izdaja sedaj le odsek za prehrano v Ljubljani, ne pa več okrajna glavarstva. S 15. februarjem ugasnejo vse do 10. t. m. izdane izvoznice. Odsek za prehrano bo izdajal izvoznice le na pismene pravilno kolkovane prošnje potom okrajnih glavarstev. Prošnji mora biti priložen ovitek z naslovom stranke, z znamkami, z bankovcem 10 K in popolnoma vidiranim potnim listom. Osebnost se stranke sploh ne bodo sprejemale.

(Podražitev mesa in kruha v Ljubljani.) Ljubljanski mesarji smejo prodajati meso prve vrste po 22 K, meso druge vrste pa po 20 K. — Kruha pol kilograma težkim hlebcom belega kruha je 5 K, črnega pa 3 K. — Ali odgovarjajo te cene cenam živine in žita?

(Naročila za semensko žito [jaro]) se naj pošiljajo „Slovenski kmetijski družbi“ v Ljubljano, ki dobi potrebno žito potom Zitnega zavoda.

(Srebro se draži.) Na Nemškem vzamejo vse srebro iz denarnega prometa, da vsaj nekoliko odpomorejo denarni in gospodarski krizi. Za srebrno marko se bo plačevalo 6½ papirnatih, za star tolar pa 21½ papirnatih mark. Naša srebrna krona bi bila po vsebini srebra vredna 36 papirnatih kron, toda v prometu je še mnogo cenejša.

(Nove železniške delavnice.) V naši državi se ustanovi sedem novih delavnic za popravilo vagonov in lokomotiv. Minister Kristan je že naročil v inozemstvu potrebni material, ki se začne dovažati po 1. marcu.

(220.000 vreč za poljedelske namene) je prispelo v Solun iz Londona vsled naročila našega prehranjevalnega ministrstva. Pride jih pa še večja množina.

(Papirja za časopise zmanjkuje.) Cene papirja tako naraščajo, da bo kmalu veljala vsaka številka večjega časopisa 1 K. Dočim je pred vojno veljal kilogram papirja le 27 vinarjev, velja danes že 7 K. Obenem pa papirja čim dalje bolj primanjkuje, tako da se bo moral obseg časopisov skrajšati. Na to naj bodo tudi naši naročniki pripravljeni.

(Laneni izdelki) strahovito naraščajo v cenah, a se je bati, da bo sirovin sploh zmanjkalo, ker so vse zaloge že izčrpane. Predilnice kupujejo blago po vsaki ceni. Zato pa je tudi platneno blago vedno dražje. Kmetovalci, sejte lan in konoplje!

(Volneni izdelki, pletenine itd.) Na razna vprašanja, kje je dobiti razno volneno blago, kakor nogavice, jopice, čepice itd., naznanjamo, da izdeluje vse take predmete v prenovljeni tovarni „Luka Grilca naslednik“ v Zapužah pri Begunjah na Gorenjskem.

(Domače tovarne za sukno) dobe od ministrstva za prehrano bombaž in druge sirovine, da bodo mogle izdelovati dovolj sukna za domače potrebe.

(Cene mesa na Dunaju.) Ker velja kilogram govejega mesa 98 do 124 K, ga prebivalstvo ne more kupovati, vsled tega v tržnicah mesa preostaja.

V razvedrilo.

(Nezadovoljnež.) Verižnik se vrača od pojedine pri svojem tovarišu. Na stopnicah se oprime z eno roko za držaj, a z drugo roko lovi po zraku, pri tem pa jezno rentiči: „Kako, da ima prijatelj držaj le na eni strani stopnjic? Mar misli, da sem samo po eni strani pijan?“

(Po ovinkih povedano.) Gost v gostilni: „Prinesite mi okroglo klobaso, toda tako, ki bo počasi okrogla!“

(Preklic.) Župan se je v občinski seji razjezil ter zaklical: „Polovica občinskih svetovalcev je oslov!“ Tožen zaradi razžaljenja časti moral dati preklic v „Domoljub“. Tam se je potem bralo: „Preklicujem žaljive besede ter izjavljam, da polovica občinskih svetovalcev niso osli!“

(Zdravilo zoper kašelj.) Prijatelj sreča prijatelja ter mu potoži, kako ga muči kašelj. Ta mu svetuje, naj pije postano mlako s kisljo vodo. Ko se čez dva dni zopet srečata, vpraša sveto-

valec bolnika: „No, ali še kašljaš?“ Bolnik: „Moral bi pač še kašljati, a si ne upam!“

(Bili smo pred Adamom.) Ribničan bere na trgovini napis: „Jos. Adam, poprej Kranje“ ter vzklikne: „Pa pravijo Kočevarji, da smo mlad narod! Kakor priča ta napis, smo bili celo že pred Adamom!“

Ali ste že plačali naročnino?

Krajevni odbor SKS. v Zgornji Polskavi naznanja žalostno vest, da je dober sotrudnik in vrl delavec za naše stranko, tovariš

Ivan Kalan,

posestnik v Oglenšaku pri Zgornji Polskavi,

po kratkem trpljenju izročil svoje dušo Vsemogočemu.

Bodi mu zemljica lahka! Somišljeniki, ohranimo mu trajen spomin!

Anton Globelnik,
posestnik v Bralinu pri Novem mestu,
ima naprodaj
večje število lepih, visokih
divjih kostanjev
za nasade šetališč in za senčitev.
Cena po dogovoru.

Pozor vinogradniki!

Na prodaj imam več tisoč ameriških cepljenih trt: **Java ali Varboveo. Ijutomerske (Luttenberger) ali Pešek** in nekaj **Kavioline.**

Trte so zelo lepe in dobro vkoreninjene. Cene po dogovoru. Pošiljam jih po povzetju **Franc Verbič, trtar, p. Dramlje pri Celju.**

Dr. Alojzij Šlechta
je pričel po mnogoletnem delovanju v tu- in inozemskih bolnišnicah ordinirati
za kirurgične in splošne bolezni
v Ljubljani, Dvorni trg 1 (nasproti Narodna kavarna), od 10. do 12. in od 3. do 4. ure.

SVETLA

tehnika — elektrotehnika

baterije, žarnice, namizne, stropne, stenske in karbidne svetiljke vseh velikosti po najnižjih dnevnih cenah:

J. Pogačar v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ

V Ljubljani nasproti glavni pošti

priporoča modne in nakitne predmete, potrebščine za krojače in šivilje, damsko perilo, bluze, narodne vezenine, zastave.

Posebni oddelek za gospode: klobuki in slamniki, barvasto in belo perilo, kravate, rokavice, vsi modni, športni in toaletni predmeti.

Vabilo na podpisavanje delnic „Ekonom“.

Podpisani pripravljali odbor snuje **delniško družbo** z imenom

„EKONOM“,

katere namen bodi nakupovati v velikem, kar kmet potrebuje, obenem pa prodajati na debelo, kar kmet lahko proda, da tako izloči verižnike in navijalce iz trgovine s kmetom.

Pripravljali odbor pazi na to, da pridejo delnice v ogromni večini le v roke naših kmetovalcev, da bo torej kmet sam gospodar vsega podjetja. Vsled tega vabimo naše kmetovalce, da si sigurno nabavijo po eno ali več delnic ter postanejo tako sogospodarji podjetja. Delnice so po **200 kron** ter ni nobenega nadaljnega jamstva več. Vsak delničar ima en glas.

Naj ne bo torej poštene slovenske hiše, kjer ne bi bilo delnice „Ekonom“, lastnega velepodjetja našega kmeta!

Nadaljnja pojasnila daje po svojem tajništvu

pripravljali odbor „Ekonom“

v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.